

РЕЙ БРЕДБЪРИ ТОЗИ, КОЙТО ЧАКА

Превод от английски: Григор Попхристов, 1972

chitanka.info

Светът на идеите прилича на наситен разтвор. Назрелите идеи кристализират, утаяват се и получават материална форма: в науката те стават закони и формули, в ръцете на инженера — машини, в изкуството — картини, музика и разкази. Тези процеси имат своя кинетика: кристалите на материализираните идеи най-често се утаяват едва тогава, когато им е дошло времето; но щом времето им настане, те обезателно се утаяват. Едва ли разказът на Рей Бредбъри „Този, който чака“, както и много други от неговите тревожни разкази, би могъл да се появи, преди атомната гъба на Хироshima да надвисне като гигантски въпросителен знак над бъдещето на човечеството. Много преди първият човек да прекрачи пределите на своята планета, отивайки срещу непознати форми на живот, много преди да бъдат изучени вирусите, по страниците на вестниците се замяркаха думите „бактериологична война“...

„Хора, аз ви обичам — бъдете бдителни!“ — предупреждаваше Юлиус Фучик. Всъщност Бредбъри отправя към нас същия призив.

Аз живея в кладенец. Аз живея в него подобно на мъгла. Подобно на пара в каменно гърло. Аз не се движа, аз нищо не правя, аз само чакам. Над мен примигват студените звезди на нощта и блести утринното слънце. Понякога пея древните песни на този свят, песните на неговата младост. Как да обясня кой съм аз, щом като самият аз не знае това? Аз съм и мъгла, и лунната светлина, и памет. Аз съм и стар. Много стар. В прохладната тишина на кладенеца чакам своя час и съм уверен, че някога той ще дойде...

Сега е утро. Чувам раздиращите звуци на гърма. Усещам огън и долавям стърженето на метал. Моят час приближава. Аз чакам.

Далечен глас.

— Марс! Най-после!

Чужд език, той ми е непознат. Вслушвам се.

— Изпратете хора на разузнаване!

Скърдане на пяська. Близо, все по-близо.

— Къде е знамето?

— Тука е, сър.

— Добре.

Слънцето е високо в синьото небе, неговите златисти лъчи изпълват кладенеца и аз плувам в тях като цветен прашец, невидим в топлата светлина.

— От името на Земята обявявам територията на Марс за принадлежаща поравно на всички нас!

— Това какво е?

— Кладенец!

— Това не може да бъде!

— Факт! Елате тука.

Усещам приближаването на топлина. Над кладенеца се навеждат три фигури и моето студено дихание докосва техните лица.

— Гледай ти!

— Мислиш ли, че водата е добра за пие?

— Сега ще проверим.

— Донесете бутилка и въже!

— Сега.

Стъпките се отдалечават. След това се приближават отново. Аз чакам.

— Пускайте. По-бавно, по-бавно.

Пречупени от стъкленицата слънчеви бликове в мрака на кладенеца. Въжето бавно се спуска. Бутилката докосва повърхността и тя се набръчква. Бавно плувам нагоре.

— Така, готово. Риджънт, ще направиш ли анализ?

— Дайте.

— Момчета, вижте само колко красиво е иззидан този кладенец!

Интересно, на колко ли е години?

— Кой знае. Вчера, когато кацнахме в този град, Смит твърдеше, че марсианская цивилизация е измряла преди повече от десет хиляди години.

— Е, какво става с водата там, Риджънт?

— Чиста е като сълза. Искаш ли да я опиташ?

Сребърен звън на струи в палещия зной.

— Джонс, какво ти става?

— Не зная. Без никаква причина ме заболя главата.

— Може би от водата?

— Не, аз не съм пил. Почувствувах това веднага щом се наклоних над кладенеца. Сега вече ми е добре.

Сега вече зная кой съм аз. Наричат ме Стивън Леонард Джонс, аз съм на 25 години, долетял откъм планетата Земя и заедно с моите другари Риджънт и Шоу стоя около древен марсиански кладенец.

Разглеждам своите загорели силни ръце. Гледам своите дълги нокти, сребристата си униформа и своите другари.

— Какво ти е, Джонс? — питат те.

— Всичко е наред — отговарям. — Нищо особено.

Колко е приятно да ядеш! Хиляди, десетки хиляди години не познавах това чувство. Храната приятно обгръща езика, а виното, с което я прегълъщам, се разлива топло по тялото ми. Вслушвам се в гласовете на своите другари. Произнасям непознати думи и все пак по някакъв начин ги разбирам. Възприемам всяка гълтка въздух.

— Какво става, Джонс?

— Какво да става? — питам аз.

— Ти дишаш така, сякаш си се простудил — казва един от тях.

— Всъщност сигурно е така — отговарям аз.

— Тогава довечера се отбий при лекаря.

Кимам — колко е приятно да кимнеш с глава! След прекъсване от десет хиляди години е приятно да правиш всичко. Приятно е да

вдишваш въздуха, приятно е да чувствуваш слънцето, сгряващо те до самите ти кости, приятно е да усещаш топлината на собствената си плът, от която си бил толкова дълго лишен, и да чуваш всички звуци по-отчетливо и ясно, отколкото от дълбините на кладенеца. В упование сядам на кладенеца.

— Събуди се, Джонс! Време е да вървим.

— Да — казвам аз, усещайки с възторг как думата, изплъзнала се от езика ми, бавно се стапя във въздуха.

Риджънт стои до кладенеца и гледа надолу. Останалите потеглят назад към сребристия кораб.

Чувствувам усмивка върху устните си.

— Той е много дълбок — казвам аз.

— Да?

— В него чака нещо, което някога е имало свое тяло — казвам аз и го докосвам с ръка.

Корабът е сребърен пламък в трептящата мараня. Приближавам до него. Пясъкът хруска под краката ми. Усещам миризмата на ракета, плаваща в зноя на пладнето.

— Къде е Риджънт? — питат някой.

— Оставил го край кладенеца — отговарям аз.

Един от тях бяга към кладенеца.

Започва да ме тресе. Слабата тръпка, идваща отвътре, постепенно се засилва. Чувам за първи път гласа. Той се таи в мене — мъничък, изплашен — и мой: „Пуснете ме! Пуснете!“ Сякаш някой, загубил се в лабиринт, се носи по коридорите, удря по вратите, моли и плаче.

— Риджънт е в кладенеца!

Всички се хвърлят към кладенеца. Тичам с тях. Но на мен ми е трудно. Аз съм болен. Аз треперя целият.

— Сигурно е паднал вчера. Джонс! Та нали беше с него? Видя ли нещо? Джонс! Чуваш ли? Джонс! Какво става с тебе?

Падам на колене, моето тяло се тресе като от треска.

— Той е болен — казва някой, като ме подхваща. — Момчета, помогнете де!

— Той е слънчасал.

— Не е вярно! — шепна аз.

Те ме държат, разтърсван от гърчове, подобни на земетресение, а гласът, дълбоко скрит в мене, се дърпа навън: „Ето Джонс, а ето мене, това не е той, не е той, не му вярвайте, пуснете ме, пуснете.“

Гледам нагоре към наведените над мене фигури и клепките ми треперят. Те се докосват до китката ми.

— Сърцето е в ред.

Затварям очи. Викът вътре се скъсва и треперенето спира. Отново съм свободен, издигам се нагоре като от студените дълбини на кладенеца.

— Умря — казва някой.

— От какво?

— Прилича на шок.

— Защо пък шок? — казвам аз. — Казвам се Сешънс, имам енергични устни и съм капитан на тези хора. Стоя сред тях и гледам простряното върху пясъка тяло. Хващам се за главата.

— Капитане?!!

— Няма нищо. Сега ще мине. Нещо ме прободе в главата. Ето сега. Вече всичко е наред.

— Хайде да идем на сянка, сър.

— Да — казвам аз, без да вдигам очи от Джонс. — Не трябваше да долитаме дотук. Марс не иска това.

Носим тялото назад към ракетата и чувствувам как някъде в мене моли да го пусна неговият нов глас. Той се е притаил в самата дълбина на моето тяло.

Този път тръпките започват много по-рано. Трудно ми е да сдържам този глас.

— Скрийте се на сянка, сър. Изглеждате зле.

— Да — казвам аз. — Помогнете ми.

— Моля, сър?

— Нищо не съм казал.

— Казахте „помогнете ми“.

— Нима съм казал това, Метюз?

Ръцете ми се тресат. Пресъхналите устни жадно ловят въздуха. Очите ми ще изскочат от орбитите си. „Не трябва! Не трябва! Помогнете ми, помогнете! Пуснете ме!“

— Не трябва — казвам аз.

— Моля, сър?

— Нищо. Трябва да се освободя — казвам аз и запушвам устата си с ръка.

— Какво ви става, сър? — пита Метюз.

— Веднага се връщайте назад, на Земята всички! — крещя аз.

Изваждам пистолета си.

Изстрел. Виковете се прекъснаха. Със свистене падам някъде в пространството.

Колко е приятно да умираш след десет хиляди години очакване! Колко е приятно да чувствуваш прохлада и слабост! Колко е приятно да усещаш, че животът като гореща струя те напуска и на смяна идва спокойното очарование на смъртта. Но това не може да продължава дълго.

Изстрел.

— Боже, той се самоуби! — викам аз и отваряйки очи, виждам капитана, лежащ до ракетата. В окървавената му глава зее дупка, а очите му са отворени широко. Накланям се и го докосвам.

— Глупак. Защо направи това?

Хората са изплашени. Те стоят около двата трупа, озъртат се към марсовите пясъци и виждащия се в далечината кладенец, на чието дъно почива Риджънт. Те се обръщат към мене. Един от тях казва:

— Сега, Метюз, ти си капитан.

— Зная.

— Сега ние сме само шестима.

— Колко бързо всичко това стана!

— Не искам да съм тук! Пуснете ме!

Хората се разкрещяват. Уверено се приближавам към тях.

— Чуйте — говоря им, като се докосвам до техните ръце, лакти и рамена.

Всички замъркват. Сега ние сме едно.

„Не, не, не, не, не, не!“ — крещят гласове от тъмниците на нашите тела.

Мълчайки се гледаме един други, гледаме нашите бледни лица и треперещи ръце. След това всички като един извръщаме глави и погледи към кладенеца.

— Време е — казваме ние.

„Не, не, не“ — крещят шест гласа.

Нашите крака крачат по пясъка като дванадесет пръста на една огромна ръка.

Накланяме се над кладенеца. От прохладните дълбини ни гледат шест лица.

Един след друг се накланяме през ръба и един след друг се носим срещу проблясващото огледало на водата.

Аз живея в кладенец. Аз живея в него подобно на мъгла. Подобно на пара в каменно гърло. Аз не се движа, аз нищо не правя, аз само чакам. Над мен примигват студените звезди на ноцта, блести утринното слънце. Понякога пея древните песни на този свят. Песните на неговата младост. Как да обясня кой съм, ако не зная това самият аз? Аз просто чакам.

Слънцето зализа. На небето изплуват звезди. Далече-далече избухва огънче. Нова ракета приближава към Марс...

Публикувано в сп. „Наука и техника“, бр. 45/1972 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на **Моята библиотека** и нейните всеотдайни помощници.

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.